

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๐/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่งเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือ แฉงต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นางสาวหรือนางสายสมร โชคภิรมย์วงศ์ จำเลย ได้ทำสัญญาเบิกเงิน เกินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันกับธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ จำนวน ๕ ครั้ง รวมเป็น วงเงินเบิกเงินเกินบัญชีทั้งสิ้น จำนวน ๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ไม่มีกำหนด ระยะเวลา โดยจำเลยนำบัญชีเงินฝากธนาคารและโฉนดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างมาประกันการชำระหนี้ ต่อมาได้ปล่อยให้หนี้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก ธนาคารนครหลวงไทย จึงทำการหักบัญชีเงินฝากประจำ เพื่อชำระหนี้ และได้มีหนังสือทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้พร้อมบอกเลิกสัญญาและบอกกล่าวบังคับจำนอง แต่นางสาวหรือนางสายสมร โชคภิรมย์วงศ์ เพิกเฉย ธนาคาร ฯ ได้คิดหักทอนบัญชีครั้งสุดท้ายแล้ว ยังคงมีหนี้ค้างชำระ จึงได้ฟ้องขอให้บังคับนางสาวหรือนางสายสมร โชคภิรมย์วงศ์ ชำระหนี้ หากจำเลย ไม่ชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาด หากไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์อื่น ของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน

จำเลยให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ และให้การว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะหนี้จำเลยเป็นหนี้ ที่ได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ ทำให้โจทก์ถูกบังคับให้อยู่ในขอบเขตแห่งสิทธิแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ เนื่องจากวิกฤติ เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๐ เป็นเหตุการณ์อันไม่ใช่ความผิดของจำเลยเป็นเหตุให้ จำเลยไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด ไม่มีหน้าที่ชดเชยดอกเบี้ยผิดนัด พฤติการณ์พิเศษดังกล่าว เป็นเหตุสุดวิสัย อันไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทำให้เกิดการผันวิสัยในการชำระหนี้จำเลยย่อมหลุดพ้นจากการชำระหนี้ เมื่อรัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดการปฏิรูปสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ช่วยฝ่ายเจ้าหนี้ ทำให้พฤติการณ์พิเศษ ดังกล่าวเป็นพฤติการณ์พิเศษที่ถาวร จำเลยจึงหลุดพ้นจากการชำระหนี้เป็นการถาวรจนกว่ารัฐบาลจะยกเลิก

พระราชกำหนดการปฏิรูปสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๐ และ พ.ศ. ๒๕๕๑ อีกทั้ง จำเลยได้รับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ดังนั้น คำสั่งรับฟ้องและดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มีผลให้คำสั่งหรือกฎหมายนั้น ๆ ไม่อาจใช้บังคับได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ นอกจากนี้ บทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๘ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นกฎหมายคุ้มครองประชาชนและสังคม

อำนาจฟ้องของโจทก์ไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๘ ซึ่งคุ้มครองคนไทยทุกคนรวมทั้งจำเลยให้หลุดพ้นจากการชำระหนี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง การคิดดอกเบี้ยของโจทก์ตกเป็นโมฆะและขอให้ศาลยุติธรรมส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้มีคำสั่งว่า รูปคดียังไม่มีปัญหาที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี ส่วนการที่จำเลยเห็นว่า คำฟ้องและคำขอบังคับให้ศาลพิพากษาตามฟ้องการพิจารณาพิพากษาคดีและการบังคับคดีของโจทก์ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นกรณีที่จำเลยกล่าวอ้างถึงการกระทำของโจทก์ การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาในชั้นศาลและการบังคับคดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมิใช่การใช้การโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ให้ยกคำร้องของจำเลย ต่อมาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้มีคำพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ หากจำเลยไม่ชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์จำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้โจทก์จนครบถ้วน

จำเลยได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่สั่งไม่รับคำคู่ความส่งศาลรัฐธรรมนูญว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นคำสั่งที่ไม่ได้รับคำร้องขอ ขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และขอให้ศาลชั้นต้นสั่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย เพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายต่อไป ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ จากนั้นจำเลยได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของ

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ซึ่งศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นกรณีตั้งยกคำร้องเพราะไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ มิใช่กรณีตั้งไม่รับคำให้การ อันจะถือว่าเป็นคำสั่งไม่รับคำคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษาชี้ขาดคดีคดี ต้องห้ามอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวในระหว่างพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ (๑) เมื่อจำเลยไม่ได้แย้งคำสั่งนั้นไว้ในระหว่างพิจารณาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๖ (๒) จำเลยจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์ คำสั่งศาลชั้นต้นชอบแล้ว ให้ยกคำร้อง

จำเลยได้ยื่นฎีกาคำสั่งศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยสามารถยื่นคำอุทธรณ์อื่นไม่ใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา และสามารถอุทธรณ์ได้ คำสั่งของศาลอุทธรณ์จึงเป็นคำสั่งที่วินิจฉัยผิดกฎหมายและได้ฎีกาอีกว่า คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ จึงขอให้ศาลฎีกามีคำสั่ง กลับคำสั่งศาลอุทธรณ์ให้รับคำอุทธรณ์และมีคำสั่งให้ส่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ และมีคำสั่งย้อนกลับสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ต่อไป ศาลชั้นต้น (ศาลแพ่งกรุงเทพใต้) มีคำสั่งให้ยกคำร้องของจำเลยที่อุทธรณ์ต่อคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น โดยเห็นว่า อุทธรณ์ของจำเลย เป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ คำสั่งศาลอุทธรณ์มีผลเป็นการไม่รับอุทธรณ์ยื่นตามคำปฏิเสชของศาลชั้นต้นเป็นที่สุด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ จึงไม่รับฎีกาของจำเลย

จำเลยได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับฎีกา โดยได้แย้งว่า ศาลยุติธรรมมีสามชั้นคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่ว่า “คำสั่งตามคำปฏิเสชของศาลชั้นต้นหรือคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้เป็นที่สุด” ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๒ ตกเป็นโมฆะ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ซึ่งเป็นประเด็นที่ศาลยกขึ้นตัดสิทธิในการฎีกา จำเลยจึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กล่าวคือ คำสั่งของศาลยุติธรรมเป็นการเลือกปฏิบัติขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ แม้การจำกัดสิทธิจะตีความประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ เป็นกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ อันเป็นหลักใหญ่ สิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติ และคำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้น ให้เป็นที่สุดฎีกาไม่ได้นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ จึงเป็นคำสั่งที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ โดยมาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญ ศาลเป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทยเป็นบุคคลที่ถูกระบุให้ใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน ตามเจตนารมณ์ของประชาชน ดังนั้น ศาลซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนก็มีหน้าที่เป็นเพียงตัวแทน มีหน้าที่กระทำการทุก ๆ ประการ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคนไทย อีกทั้งพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนชาวไทยทางศาล โดยมอบให้นักกฎหมายทั่วประเทศ รวมทั้งศาลใช้และตีความกฎหมายให้เป็นไปตามแนวพระราชดำริ คือ ๑) การใช้กฎหมายต้องใช้ให้ถูกต้องประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ ๒) การใช้กฎหมายต้องคำนึงถึงบทบาท และหน้าที่ของกฎหมายว่ามีขึ้น เพื่อธำรงรักษาความยุติธรรมในบ้านเมือง ๓) การตีความกฎหมาย ต้องตีความให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อความผาสุกของบ้านเมือง ๔) การใช้กฎหมาย ต้องทำด้วยความอะลุ่มอล่วย มีเมตตาไม่มุ่งกดขี่บังคับกัน มีหลักการ “ธรรมเป็นอำนาจ” “Right is Might” หมายถึง การปกครองโดยธรรม คือ การรู้จักผ่อนปรน อะลุ่มอล่วย มีเมตตาจิต ไม่ใช่จะนำกฎหมายไปใช้เป็นอำนาจกดขี่บังคับผู้อื่น ๕) การใช้กฎหมายต้องรักษาอุดมคติ จรรยา ความสุจริต และเมโนธรรม ของนักกฎหมายไว้โดยรอบคอบเคร่งครัด เสมอด้วยรักษาชีวิตของตนเอง ๖) การใช้กฎหมายต้องระมัดระวังช่องโหว่ของกฎหมาย การที่ศาลยุติธรรมบังคับใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ จึงเป็นการใช้และการตีความกฎหมายที่ขัดต่อแนวพระราชดำริทั้งสิ้น

ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า จะต้องใช้บทกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีนี้ จึงเป็นกรณีมีข้อโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ดังนั้น จึงให้รอการวินิจฉัยคดีนี้ไว้ชั่วคราว และให้ส่งปัญหาที่จำเลยโต้แย้งผ่านสำนักงานศาลยุติธรรมตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งคำสั่งให้สำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อแจ้งศาลฎีกาทราบ

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖
วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕
มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์
ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความ
คุ้มครอง”

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะ
กระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้
และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด
กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ
ในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย
เท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ
ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อ
ทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพ
ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตาม
รัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

มาตรา ๒๗๒ บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น

ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วย ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือก โดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี

อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๓๖ บัญญัติว่า “เมื่อคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลที่ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ ให้ศาลส่งคำร้องเช่นนั้นไปยังศาลอุทธรณ์โดยไม่ชักช้าพร้อมด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลชั้นต้นและฟ้องอุทธรณ์ ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบ ให้มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้อง แล้วมีคำสั่งยื่นตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด แล้วส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่าน...”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไป เกี่ยวกับเรื่องอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล และเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคลที่จะอ้างได้ว่า มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าว จึงไม่พิจารณาวินิจฉัย

คงมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒

กรณีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แต่กระทำได้ที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพเป็นการกำหนดรูปแบบว่า ถ้ารัฐสภาออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ต้องอ้างมาตราในรัฐธรรมนูญ

ที่ให้อำนาจทำได้และกฎหมายที่ให้อำนาจทำได้นั้น ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ให้มีความเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิง การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม ฯลฯ จะกระทำมิได้

กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในชั้นอุทธรณ์ โดยปกติคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นสามารถอุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้ แล้วแต่กรณี เว้นแต่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือกฎหมายอื่นจะบัญญัติให้เป็นที่สุด การที่กำหนดสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาไว้แตกต่างกันนั้น พิจารณาจากเหตุผล ความเหมาะสม เพื่อความยุติธรรมของกลุ่มความและเพื่อมิให้คดีขึ้นสู่ศาลสูงมากเกินไป ซึ่งจะเป็นภาระแก่ศาล และจะทำให้มีคดีค้างพิจารณามากเกินไป การจำกัดสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาในทางแพ่งอาจพิจารณาจากทุนทรัพย์แต่ละคดี ๆ ไป ทุนทรัพย์น้อยไม่อาจยื่นอุทธรณ์ได้หรืออาจยื่นอุทธรณ์ได้แต่ไม่อาจยื่นฎีกาต่อไปอีกได้ เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และไม่ได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับกับคดีแพ่งทุกคดีเป็นการทั่วไปและใช้บังคับกับคู่ความในคดีอย่างเท่าเทียมกันมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด

กรณีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ ว่าด้วยเรื่องศาล ส่วนที่ ๑ เป็นบททั่วไปเกี่ยวกับเรื่องอำนาจหน้าที่ศาลโดยบัญญัติว่า การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นอำนาจของศาล ในการพิจารณาพิพากษาคดีศาลต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลจะดำเนินการสอบสวนพิจารณาให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายหาได้ไม่ คำว่า ต้องดำเนินการตามกฎหมายอาจจะเป็นกฎหมายทั้งในส่วนสารบัญญัติ และวิธีบัญญัติ สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับลำดับชั้นศาล โดยบัญญัติว่า ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น ที่บัญญัติไว้เช่นนี้ก็เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีมีการตรวจสอบในศาลสูง เพื่อจะให้เกิดความยุติธรรมแก่คู่ความในคดี แต่คดีบางประเภทกฎหมายอาจบัญญัติให้มีการ

พิจารณาคดีในศาลสองชั้นศาล ในบางกรณีคู่ความอาจอุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาได้ โดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาในชั้นศาลอุทธรณ์ เช่น คดีเกี่ยวกับภาษีอากร หรือเกี่ยวกับคดีพิพาทในเรื่องแรงงาน เป็นต้น หรือกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสาม ที่ให้คดีอาญาเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ศาลที่พิจารณาคดีดังกล่าวเพียงศาลเดียว คือ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความในการดำเนินคดีครบทั้งสามชั้นศาลและไม่ได้จำกัดสิทธิของผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกาแต่อย่างใด เพียงแต่กฎหมายวิธีพิจารณาความในคดีแต่ละประเภท แต่ละลักษณะกำหนดวิธีการพิจารณาพิพากษาคดีไว้แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามก็คู่ความในคดีย่อมมีสิทธิในการดำเนินคดีอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ซึ่งมีใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง ถือว่าเป็นการจำกัดสิทธิคู่ความหรือเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ